

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Samarbeid mellom barneverntjenesten og
barnehagen.

Cooperation between child welfare service
and kindergarten

235

Hilde Berntsen

Bachelor i barnevern

Fakultet for helse- og sosialvitenskap/Institutt for
velferd og deltaking

25.05.2018

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Abstract.

The purpose of this paper is to shed light on the cooperation between the child welfare service and the kindergarten by seeing trust as a theoretically perspective. The different ways of looking at cooperation will also have a central part in the paper.

This is an empirical, qualitative method that will bring up several factors that can encourage trust, and how the educational supervisors at the kindergarten experience the cooperation with the child welfare service. Two interviews have been conducted. The experiences of the informants shows difference of opinion, but the finds shows the same result. Trust is important to build at good cooperation between people, but that alone is not enough to lay the foundation for the cooperation. Relations and knowledge of the other part are also key factors.

Innhold

<u>1.0</u>	<u>Innledning</u>	5
<u>1.1</u>	<u>Tema</u>	5
<u>1.2</u>	<u>Disposisjon</u>	6
<u>2.0</u>	<u>Kunnskapsstatus</u>	6
<u>3.0</u>	<u>Juridiske rammer</u>	8
<u>3.1</u>	<u>Lovverket</u>	8
<u>3.2</u>	<u>Veileder for samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen</u>	9
<u>4.0</u>	<u>Teoretisk perspektiv – samarbeid og tillit</u>	10
<u>4.1</u>	<u>Hva er samarbeid</u>	10
<u>4.2</u>	<u>Tillit</u>	11
<u>5.0</u>	<u>Metode</u>	13
<u>5.1</u>	<u>Utvalg og rekruttering</u>	14
<u>5.2</u>	<u>Åpent intervju og intervjuguide</u>	14
<u>5.3</u>	<u>Transkribering og analysering</u>	15
<u>5.4</u>	<u>Etiske refleksjoner</u>	15
<u>5.5</u>	<u>Styrker og svakheter ved intervjuet</u>	16
<u>5.6</u>	<u>Gyldighet og pålitelighet</u>	17
<u>6.0</u>	<u>Presentasjon av data</u>	18
<u>6.1</u>	<u>Grad av kontakt</u>	18
<u>6.2</u>	<u>Kunnskap om hverandre</u>	21

6.3 Foreldresamarbeidet	22
7.0 Drøfting	23
7.1 Hva har graden av kontakt å si for tilliten?	23
7.2 Hvordan kunnskap om hverandre påvirker samarbeidet?	25
7.3 Hvordan påvirker foreldresamarbeidet forholdet mellom barneverntjenesten og barnehagen?	26
7.4 Oppsummering	26
8.0 Avslutning	27
9.0 Litteraturliste	29
Vedlegg 1	33
Vedlegg 2	35

1.0 Innledning.

1.1 Tema

Tema for oppgaven er samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen. I prosessen med å finne en god problemstilling leste jeg gjennom en del fagstoff, og da fant jeg en interessant forskningsartikkel av Bergljot Baklien (2009). Hun tar for seg hva som kan være et hinder for godt samarbeid mellom barneverntjenesten, skole og barnehage. I artikkelen blir det lagt vekt på at manglende tillit er en viktig årsak til et dårlig samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehage. En tanke som slo meg da var; dette er jo en stund siden nå, men hvordan ser situasjonen ut i dag? Jeg forsøkte å finne ut om det er gjort noen andre studier på samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagen som baserer seg på tillitsforholdet, men jeg kunne ikke finne noen. Det fikk meg til å ville undersøke mer om dette temaet selv. Jeg bestemte meg for å gjennomføre en mindre intervjustudie der jeg undersøker forholdet mellom tillit og samarbeid, slik som Baklien utforsket for nesten ti år siden.

Jeg har jobbet i forskjellige barnehager de siste fem årene, og har opplevd at det har vært bekymring blant de ansatte for barna. For eksempel at noen barn ikke utvikler seg aldersadekvat, noe som kan være et tegn på manglende stimulering. Når jeg har spurt om de anser det som grunn til bekymring for barnet har jeg fått svar som; «*det kan bli om noen år, men ikke enda*» og «*vi har helsesøster eller PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste) inne i saken*». Hvorfor er helsesøster og PPT noen man gjerne forventer at skal samarbeide med barnehagen, mens barneverntjenesten bare kommer inn i bildet når det ikke er flere alternativer å velge mellom? I en undersøkelse Sentio Research Norge har gjort på oppdrag fra Bufdir kan vi se at 23 % svarte at de har et litt eller meget dårlig inntrykk av barneverntjenesten (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet., 2018, s. 7). Det viser at det er en nedgang i den negative innstillingen til barneverntjenesten, men det er fortsatt nesten en fjerdedel av befolkningen som har dårlige assosiasjoner når de tenker på barneverntjenesten. Så hvordan er forholdet mellom barneverntjenesten og dets samarbeidspartnere? Hva tenker barnehagen?

Problemstillingen min er:

Hvordan påvirker tillit samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen?

Jeg vil utdype denne problemstillingen med tre underspørsmål. I disse underspørsmålene vil jeg gå nærmere inn på hvilken betydning graden av kontakt vil ha å si for tilliten til hverandre. Og å se om kunnskap om hverandre har en påvirkning på tillit. Og om foreldresamarbeidet også kan ha en påvirkning på samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehage. Oppgaven vil avgrense seg til hvordan pedagogiske ledere i barnehagen opplever samarbeidet med barneverntjenesten. Det ville vært interessant å intervju foreldre og ansatte i barneverntjenesten også, men på grunn av tidsbegrensning og rammer for oppgaven var ikke det mulig å gjennomføre. På grunn av etiske hensyn til personopplysninger lot det seg ikke gjøre å intervju foreldre.

1.2 Disposisjon.

Denne oppgaven er delt inn i 8 kapitler. Kapittel 1 er en presentasjon av temaet og bakgrunnen for hvorfor jeg valgte å skrive om dette. Etter dette vil jeg legge frem litteratur og kunnskap som allerede finnes på området i kapittel 2. Deretter vil jeg i kapittel 3 beskrive hva som er de formelle kravene til samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagen. I kapittel 4 gjør jeg rede for hvordan tillit kan bli forstått som teoretisk fenomen og hvordan jeg skal bruke tillitsbegrepet i min diskusjon. Jeg vil også gjøre rede for hva et samarbeid kan være og begreper om samarbeid jeg vil bruke i min drøfting. Valg av metode og fremgangsmåte vil komme i kapittel 5, før jeg så presenterer funnene som jeg har fått fra intervjuene i kapittel 6. Disse vil jeg dele opp i de ulike temaene som ble sentrale i intervjuene. Videre vil jeg drøfte funnene mine gjennom tre underspørsmål i kapittel 7. Hvor til slutt vil jeg komme med en oppsummering av hva jeg har gjort i kapittel 8.

2.0 Kunnskapsstatus.

Det har vært gjennomført noe forskning på samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen, men det har variert stort hvilket fenomen de har vinklet forskningen inn på. For å finne litteratur til oppgaven søkte jeg hovedsakelig i «Oria» og «Google Scholar», hvor jeg lette etter artikler og bøker rundt emnet. Nøkkelordene jeg har brukt er «barnevern», «barnehage», «samarbeid», «tverrfaglig», «kunnskap» og «tillit». Jeg har også sett i litteraturlisten til det stoffet jeg fant relevant, for så å lete videre i de kildene jeg fant der.

Det var en utfordring å finne god internasjonal litteratur for meg, da det ikke er så mange andre land som har den samme ordningen rundt barnehage og barnevern som vi har her i

Norge. På grunn av forskjeller i organiseringen av tjenestene har jeg valgt og ikke bruke internasjonal litteratur.

Når jeg bruker søkeordene «barnevern», «barnehage» og «samarbeid» i Oria får jeg opp 102 treff på både vitenskapelige artikler, bøker og tidligere masteravhandlinger. En del av disse treffene er forskning som går direkte på meldingsprosessen eller hvorfor det sendes så få meldinger fra barnehager (Bukholm, 2014; Gürsel, 2014; Keilman, 2017; Stadheim, 2015). Ellers er det litt forskning på barnehage som tiltak (Halvorsen, 2011; Bratterud & Emilsen, 2013), forebyggende arbeid (Faldet, 2004), barns psykisk helse (Solli, 2014; Viljugrein, 2004), pedagogiske lederes oppfatning på samarbeidet (Iversen, 2015) og hvordan ledelsen som virkemiddel kan påvirke samarbeidet (Moe, 2015).

Samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehage er det altså allerede gjort en del forskning på, men med forskjellige vinklinger. Som jeg nevnte i innledningen min har jeg funnet en interessant artikkel av sosiologen Baklien (2009), «*Skole, barnehage, barneverntjeneste – bilder av «de andre» hindrer samarbeid*», hvor hun går bak skyldspørsmålet for dårlig samarbeid, og undersøker barrierene. Hun intervjuet 58 personer fra fire ulike kommuner som jobber på skoler, barnehager, helsestasjoner og barneverntjenester. Det hun fant var at tillit var en faktor som gikk igjen i intervjuene (Baklien, 2009). Mange baserte tilliten sin på egen erfaring eller andre kollegers erfaring. Selv om den dårlige erfaringen var fra langt bak i tid, så blir den opprettholdt og skaper et bilde av de andre som gjør det vanskelig å samarbeide med dem (Baklien, 2009).

Jeg har også lyst til å trekke frem en masteroppgave av Hanne Kristin Bergmann (2016), hvor hun skriver om hvordan ansatte i barnehage, barneverntjeneste og pedagogisk psykologisk tjeneste opplever samarbeidet med hverandre. Hun har intervjuet tre personer, en fra hver instans, hvor hun spør om hvordan samarbeidsstrukturen er, og hva som fremmer eller hemmer samarbeidet mellom instansene. Hennes funn fremhever at den nære kontakten og en god kommunikasjon kan ha stor betydning for et godt samarbeid. De har et system som de kaller for sirkelsamtale. PPT drar rundt til barnehagene og har samtaler med barnehagen om barn det er spørsmål rundt, hvor barnehagen har gjort en observasjon av det barnet det gjelder på forhånd. Dette systemet gjør at de får en god oversikt og får utviklet sin kunnskap, og om det skulle dukke opp noe som gir grunn til bekymring ringer de til barneverntjenesten. Etter at denne samarbeidsstrukturen ble satt i system melder barneverntjenesten at barnehagen har meldt inn flere bekymringer enn de gjorde før (Bergmann, 2016)

3.0 Juridiske rammer.

3.1 Lowerket.

I barnevernloven § 3-2 står det at «Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven» (1992). Dette betyr at barneverntjenesten må ha kontakt med andre arenaer hvor barn oppholder seg, og samarbeide med disse instansene slik at de på best måte kan ivareta barnets oppvekstvilkår. En av disse tjenestene er barnehagen, og sammen må de ha en åpen dialog for å kunne yte det beste tilbudet, uten å bryte taushetsplikten,

Barneverntjenesten har en plikt til «å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid» og «å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår» (Barnevernloven, 1992, § 1-1). Det vil si at de har myndighet til å forebygge, gi støtte og veiledning, og gjøre undersøkelser og forberedelser i saker som gjelder flytting (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 18). Norge har også inkorporert FNs barnekonvensjoner, som vil si at vi har tatt med denne konvensjonen inn i våre lover og gitt den en særstilling ovenfor andre lover som kan være motstridene (Hotvedt, 2017, s.345). I barnekonvensjonen artikkel 3, andre punkt, står det at:

Partene påtar seg å sikre barnet den beskyttelse og omsorg som er nødvendig for barnets trivsel, idet det tas hensyn til rettighetene og forpliktelsene til barnets foreldre, verger eller andre enkeltpersoner som har det juridiske ansvaret for ham eller henne, og skal treffe alle egnede, lovgivningsmessige og administrative tiltak for dette formål (Barnekonvensjonen, 2003).

Eriksen og Germeten (2012) sier at partene i barnekonvensjonen her referer til de statene som har godtatt avtalen, og siden barnehage utfører en oppgave på vegne av staten er de i denne sammenhengen en part. Det vil si at de ansatte i barnehagen har et ansvar for å sikre at det enkelte barnet har den omsorgen som kreves for at det lever under trygge og gode oppvekstvilkår. Har de en mistanke om at noe kan true den fysiske eller psykiske helsen plikter de å melde fra til barneverntjenesten (Eriksen & Germeten, 2012, s. 47).

Dette ser vi igjen i barnehagelovens formålsparagraf: «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven, 2005, § 1). Her kan man se at

barnehagen, slik som barneverntjenesten, har et ansvar for å passe på at barn får den omsorgen de har rett på. De to instansene har forskjellige virkeområder, men de skal fortsatt samarbeide om barnets beste. Dette er også lovpålagt i både barnevernloven og barnehageloven. Barnehagen skal gi opplysninger til barneverntjenesten når de har grunn til å tro at barnet blir mishandlet eller utsatt for alvorlig omsorgssvikt, jf. barnevernloven § 6-4, og barnehageloven § 22. Dette er en oppheving av taushetsplikten som ansatte i barnehager er underlagt (Forvaltningsloven, 1967, §§ 13 til 13f).

Barnehagen kan også brukes som et hjelpetiltak (Barnevernloven, 1992, § 4-4 tredje ledd). Dette er et kompensierende tiltak, slik at barn som trenger å få styrket sin stimulering og sin motoriske og sosiale utvikling får sikret det.

3.2 Veileder for samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen.

I 2009 kom Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet med en veileder for samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagen; *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten*. Den tar spesielt for seg temaene opplysningsplikt og taushetsplikt. Veilederen er ment som et verktøy for å tydeliggjøre mulighetene barneverntjenesten og barnehagen har til samarbeid med hverandre, og er ikke ment som noe absolutt de må rette seg etter. I veilederen beskrives områdene de er pålagt å ha samarbeid på, og råd om forankring. Et av punktene de må forholde seg til er individuelle planer. Om et barn har behov for langvarig tjeneste fra flere instanser er disse pålagt å sette sammen en plan som tar sikte på det individuelle behovet barnet og familien har. Det blir fokusert på hva målet deres skal være, og det vil virke som en styrking av samarbeidet mellom instansene. Slik at barneverntjenesten og barnehagen blir enige om hva de skal gjøre for å nå målet til barnet, om de er involvert. Dette er forankret i barnevernloven § 3-2 a.

Som jeg har nevnt tidligere skal barneverntjenesten samarbeide med andre instanser for å sikre barnets behov. Herunder vil også ansvarsgruppemøter og kompetanseteam være gjeldende. Veilederen legger frem at dette også er gode samarbeidsarenaer.

Ansvarsgruppemøter er en gruppe hvor de instansene som har regelmessig kontakt med familien samarbeider om oppfølging av tiltak. Foreldrene deltar også på disse møtene, noe som gjør det lettere for dem å ha en oversikt over barnets situasjon, og det vil også være lettere for instansene å samkjøre tiltak.

Kompetanseteam består av fagpersoner som diskuterer barnets omsorgssituasjon. Her deltar ikke foreldrene selv, men de har en kontaktperson i gruppen.

Videre tar veilederen også opp at det kan være godt for barnehagen å ha en fast kontaktperson i barneverntjenesten som de kan henvende seg til med diverse spørsmål. Det kan være helt generelle spørsmål eller drøfte anonyme bekymringer for å få råd om veien videre. På denne måten kan det også være lettere for barneverntjenesten å formidle hvilket arbeid de gjør. Både til de ansatte i barnehagen og til foreldre på foreldremøter. Den råder også til å ha faste samarbeidsmøter, hvor de kan jobbe sammen med forebyggende tiltak. Å jobbe sammen på denne måten vil også bidra til at de får bedre kjennskap til hverandre, som igjen kan være med på å bedre samarbeidet (Barne- og likestillingsdepartementet & Kunnskapsdepartementet, 2009).

4.0 Teoretisk perspektiv – samarbeid og tillit.

4.1 Hva er samarbeid.

Samarbeid er et begrep som kan forklares på flere måter, da det samarbeides på flere forskjellige plan. Jeg finner Eriksen og Germeten sin definisjon passende for min oppgave da den dreier seg om samarbeid mellom både personer og organisasjoner. Eriksen og Germeten (2012, s. 26) skriver at et samarbeid er noe som foregår i et møte mellom personer, og at det ofte er gjennom et vedtak at disse møtene oppstår. Det at barneverntjenesten og barnehagen jobber sammen om sine mål, og jobber med det som en prosess, er det de betegner som samhandling. Eriksen og Germeten (2012, s. 26) referer til Germeten (1989) som bruker en stige som metafor for samarbeidsprosessen. Her starter de på nederste trinn og utvikler samarbeidet videre trinn for trinn. Det er på det nederste trinnet at vedtaket er formelt og samarbeidet begynner. På det andre trinnet blir de nysgjerrig på hvilken kunnskap og ferdigheter samarbeidspartneren tar med inn i prosessen. Her beskrives denne nysgjerrigheten på den andre parten som driver samarbeidet videre, og uten den hadde det hele stagnert på første trinnet. I det neste trinnet oppstår det en gjensidig forståelse om at samarbeidet er ønsket og nødvendig. Videre utvikles det ved at man deler kunnskap og blir enige om et felles mål. Gjennom denne prosessen mener Germeten (1989) at ønsket om å tilegne seg ny kunnskap og nyttiggjøre seg av den, blir større enn ønsket om å jobbe ut i fra sine egne fagkunnskaper alene (Eriksen & Germeten, 2012, ss. 26-27). Barneverntjenesten og barnehagen burde i alle typer samarbeid være på det andre trinnet, siden det er lovpålagt at det

skal være et samarbeide mellom partene. Det er også bra at de er nysgjerrige på hverandre og har lyst til å finne ut hvordan den andre parten kan være med å bidra til økt kunnskap om barn og hvordan de kan gjøre det bedre. Samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen bør være på det nivået hvor de ønsker å lære av hverandre og ser at den nye kunnskapen er nyttig. Det vil være det beste for både samarbeidet og for barna i barnehagen. Det at de ser at samarbeid lønner seg, mer enn kun å gjøre ting på sin egen måte, og åpne opp for ny kunnskap vil være det beste for alle parter.

Samordning er et begrep som brukes når forskjellige etater, som barneverntjenesten og barnehagen, utvikler sitt samarbeid sammen og forbedrer sine tjenester på et organisatorisk nivå, med sikte på en varig endring (Eriksen & Germeten, 2012, s. 26). Man kan altså se at samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen vil gå over både individnivå og systemnivå. Denne type samarbeid kalles tverrfaglig samarbeid, hvor personer med forskjellig fagkunnskap og profesjoner jobber sammen for å nå et felles utarbeidet mål og aktivt handler sammen (Eriksen & Germeten, 2012, s. 27).

I min oppgave vil jeg bruke begrepet samarbeid da det er møte mellom den pedagogiske lederen og den ansatte i barneverntjenesten jeg er ute etter å finne mer ut av, og hvordan samhandlingen oppleves. En annen grunn til at jeg ønsker å bruke Eriksen og Germeten sin definisjon, er at samarbeidet som er mellom barneverntjenesten og barnehagen er lovpålagt, og ofte foregår gjennom vedtak rundt barn.

4.2 Tillit.

Jeg har valgt å spesifikt fokusere på hvilken betydning tillit har for samarbeid, da det blir nevnt i andre forskninger at tillit er en viktig faktor. Tillit baserer seg på at det finnes noen forventninger om hva den andre parten burde gjøre når man handler på en bestemt måte, og på hvor pålitelig man mener den andre parten er (Grimen, 2013, ss. 21-22). Når man forventer at andre handler på en viss måte er det ofte fordi man har vært i den situasjonen før, eller en som ligner. Man har da opparbeidet seg en erfaring med at det er slik denne parten handler i situasjoner som dette. Og jo flere ganger det bekreftes, kan man si at det er pålitelig å forvente samme handling neste gang også (Grimen, 2013, s. 61).

Det finnes forskjellige definisjoner på tillit, men som Harald Grimen sier: «tillit er vanskelig å forklare» (2013, s. 12). Han mener likevel at det er noen aspekter som de fleste kan enes om. Om man gir fra seg noe som er viktig for en til en annen person, og man forventer at denne

personen har kompetanse til å passe på det slik man ønsker, uten at man tar noen forhåndsregler for å beskytte seg mot denne personen, mener Grimen (2013, s. 20) at man har tillit til denne personen. Noen eksempler på dette kan være: Barnehagen overlater informasjon om barnet til barneverntjenesten, til saken for eksempel er over eller den blir henlagt. Eller om barnehagen er et tiltak vedtatt av barneverntjenesten, så forventer barneverntjenesten at barnehagen er kompetente til å ivareta barnet etter barnets interesser, slik barneverntjenesten vurderer det.

Det finnes ingen sikker metode man kan følge for å skape tillit, men det er noen fremgangsmåter som har vist seg mer suksessfulle enn andre. Det går ut på å ta det første steget for å starte eller forbedre et samarbeid, uten å vite om det vil bli gjengjeldt (Grimen, 2013, s. 78). Det kan variere hvor stort det steget er ettersom hvor mye man er villig til å risikere. Men jo mer man er villig til å risikere for å få et godt samarbeid, jo mer aktivt viser man at dette er noe man er interessert i å gjøre. En annen mulighet kan være å bruke en nøytral mellomperson som en slags megler. Denne personen kan være med å utarbeide avtaler og se etter at de blir overholdt frem til de kan klare det selv, og den kan også være en konfliktløser om det skulle oppstå noen uenigheter (Grimen, 2013, s. 78). De pedagogiske lederne i barnehagen kan bli en slik mellomperson for barneverntjenesten og foreldrene til barna i startfasen. De kan være med på første møte hvor de introduserer dem for hverandre. En slik posisjon hvor man har et forhold til hver av de to partene vil være viktig for å kunne skape tillit mellom de to som fremmed for hverandre (Grimen, 2001, s.3618).

Det er ikke bare tillit til de personene du skal samarbeide med som jeg vil se på. Man må også ha tillit til både systemet og organisasjoner som man kanskje ikke har kjennskap til eller samarbeidet med før. Da er det vanskelig å vite noe om hvor pålitelige de er, når vi ikke har noen erfaringer med dem. Men ofte så lærer vi av hvilken erfaring andre har hatt med de organisasjonene vi selv skal samarbeide med, og får et innblikk i hvor forutsigbare de er (Grimen, 2013, s. 112). Kvaliteten på verdiene til organisasjonen vil også påvirke tilliten, og det er viktig at de som jobber der følger disse: sannferdighet, å holde løfter, rettferdighet og solidaritet (Grimen, 2013, s. 113).

For min oppgave vil det også være relevant å vise til begrepet legitim autoritet. Det er en type autoritet som gir makt til å utføre oppgaver uten å møte særlig motstand, fordi andre godtar den makten personen har gjennom lover og regler (Grimen, 2001, s. 3617). Om vi ser det i perspektiv av mitt tema så har både de ansatte i barneverntjenesten og de pedagogiske lederne

gjennom utdanningen sin pliktet seg til å ivareta barns oppvekst, og de har en makt til å utføre handlinger som er forankret i Norges lover. Dette er en autoritet resten av befolkningen godtar, og som også skaper tillit gjennom forutsigbarhet.

Grimen sier at de som stoler på hverandre samarbeider oftere og får et mer fruktbart samarbeid (2013, s. 11). For at barneverntjenesten skal få gjort jobben sin er de avhengig av at andre melder inn bekymringer, og må derfor ha tillit til at barnehagen gjør nettopp dette når de blir oppmerksom på noe som kan være omsorgssvikt. I likhet med at barnehagen må ha tillit til at barneverntjenesten tar deres bekymringer på alvor og at de utfører jobben sin i tråd med lovverket og sine retningslinjer.

I den type arbeid hvor oppgaven går fra en person til en annen dannes det tillitskjeder. Her stoler man på at det arbeidet som må bli gjort, det blir gjort, og at man gjør sin egen del av arbeidet (Grimen, 2013, s. 80). Man trenger ikke å etterprøve det som har blitt gjort før en, eller er bekymret for kvaliteten på det som skal skje etter man er ferdig med sin del.

Barneverntjenesten må stole på at de bekymringene barnehagen sender inn er virkelige, selv om de senere skal i sin del av arbeidet utføre en undersøkelse. Det er ikke fordi de ikke har tillit til barnehagen, men de er pålagt å utføre en undersøkelse om det er bekymring for barnet (Barnevernloven (1992) § 4-3). Barnehagen må igjen stole på at det barneverntjenesten har oppdaget og satt i gang tiltak rundt er vurdert ut i fra det enkelte barnets beste.

5.0 Metode.

Før jeg presenterer resultatene fra min undersøkelse vil jeg beskrive hvordan jeg har gått fram i undersøkelsen.

Metode er et redskap vi bruker når vi søker etter ny kunnskap eller vil etterprøve allerede eksisterende påstander (Dalland, 2017, s. 51). I min oppgave er jeg interessert i å finne ut hvordan pedagogiske ledere i barnehagen opplever samarbeidet med barneverntjenesten. For å få svar på det vil det være mest hensiktsmessig å gjennomføre en kvalitativt orientert undersøkelse. Det vil si en metode som brukes når man vil få frem hvordan et fenomen eller et forhold oppleves for intervjupersonen (Jacobsen, 2015, s. 55). Ettersom jeg vil vite mer om hvilke erfaringer barnehagen har med samarbeidet til barneverntjenesten vil det være mest fruktbart for meg å snakke med dem om det. Før jeg kunne sette i gang med dette måtte jeg ha

klart hvilket utvalg jeg skulle ha, hvordan jeg skulle rekruttere og hva slags intervju jeg ønsket å gjennomføre.

5.1 Utvalg og rekrutering.

Jeg har gjort et strategisk valg av mitt utvalg (Dalland, 2017, s. 74). Og ved å ta dette valget så gjorde jeg et strategisk valg av mine intervjupersoner. Jeg gjorde et utvalg basert på at dette er personer som jeg tror kan gi meg den informasjonen jeg er ute etter. Jeg ønsket å komme i kontakt med de pedagogiske lederne i barnehagen. De har vært gjennom stort sett samme utdanning, og skal av den grunn ha et visst kunnskapsnivå om barneverntjenesten fra før. Det er også de som har ansvaret for avdelingen og dermed de som er i kontakt med barneverntjenesten om det skulle være noe. Jeg har allerede en del kontakter som er pedagogiske ledere siden jeg har jobbet i forskjellige barnehager de fem siste årene. Fra tidligere erfaringer med å finne intervjupersoner vet jeg at dette kan være en utfordring. Av ulike grunner takker mange nei til å stille til intervju, og derfor valgt jeg å intervju noen jeg kjenner fra før. Med tanke på tidsrammene rundt oppgaven tenkte jeg at to personer ville gi meg nok informasjon om vi fikk en god samtale (Dalland, 2017, s. 76). Jeg kontaktet begge personene selv for å spørre om de ville hjelpe meg med bachelor oppgaven min ved å stille til intervju. Det at jeg kjenner til personene fra før kan ha påvirket samtalen vår på flere nivåer, men det vil jeg gå mer innpå under «Mulige feilkilder» lengre ned i oppgaven.

Grunne til at jeg valgte de to personene er at begge har lang erfaring som pedagogiske ledere, og jeg vet at begge har vært i den situasjonen at de har samarbeidet med barneverntjenesten. De jobber også på to ulike barnehager, og det er interessant å høre om det eventuelt er noen forskjell på hvordan de opplever samarbeidet.

For å kunne skille mellom personene videre i oppgaven vil jeg referere til dem som *informant 1* og *informant 2*.

5.2 Åpent intervju og intervjuguide.

Jeg valgte å bruke den åpne intervju-formen. Under denne type intervju snakker vi fritt om et bestemt tema, som denne gangen er samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen. Det er viktig at intervjupersonen får prate så fritt som mulig om temaet slik at de får muligheten til å fortelle om sine erfaringer. (Jacobsen, 2015, s. 56). Selv om jeg valgte å gjennomføre et åpent intervju måtte jeg til en viss grad strukturere det, slik at jeg skulle være

sikker på at vi fikk snakket om det jeg mente ville være relevant å få svar på for min oppgave. På forhånd av intervjuene utarbeidet jeg derfor en intervjuguide (Jacobsen, 2015, s. 91). Denne er lagt ved som vedlegg 2. I intervjuguiden skrev jeg ned noen spørsmål jeg mente ville være viktig å ha med i intervjuet, slik at jeg skulle huske å ta det opp om ikke intervjupersonen tok det opp selv. Jeg fulgte ikke spørsmålene i intervjuguiden punkt for punkt, men lot samtalen utvikle seg naturlig rundt temaet (Dalland, 2017, s. 78).

5.3 Transkribering og analysing.

Etter gjennomføringen av intervjuene måtte jeg behandle dem, slik at de kunne brukes i oppgaven. Det første intervjuet transkriberte jeg før jeg kunne gjøre noe mer med det. Jeg skrev ned ord for ord av det som ble sagt i samtalen mellom oss (Dalland, 2017, s. 88). På denne måten fikk jeg gått gjennom intervjuet en gang til, og det ble lettere å finne tilbake til informasjon som kunne brukes i oppgaven. Videre bearbeidet jeg teksten slik at den ble mindre muntlig i oppbygningen, dette vil gjøre det lettere for mottakeren å forstå innholdet. Samtidig som den blir letter å forstå, mister vi mye informasjon som kroppsspråk og stemmeleie når vi gjør samtalen om til tekst. Til slutt organiserte jeg sitater etter forskjellige temaer som jeg mener vil være viktige momenter i svar på min problemstilling og som viste seg å være viktig for samarbeidet for mine informanter: Grad av kontakt, kunnskap om hverandre og foreldresamarbeidet.

5.4 Ethiske refleksjoner.

Når man driver med forskning er det viktig å ivareta personene som har sagt ja til å delta i prosjektet. For å ivareta mine kontakter har jeg anonymisert i forhold til alder, kjønn og geografisk området (Dalland, 2017, s. 239). Når jeg jobbet med transkriberingen passet jeg på at jeg ikke fikk med navn på arbeidsplasser, kolleger eller kommuner. Dette for at det ikke skal være gjenkjennbart hvem jeg har snakket med. Jeg har ikke sendt inn intervjuguiden min til personvernombudet (NSD) da rammene rundt oppgaven tilsier at vi ikke får innhente slik informasjon som gjør at vi må melde prosjektet vårt for NSD. Men jeg har fått godt hjelp av veilederen in til å gå gjennom intervjuguiden før jeg fortok intervjuene.

I forkant av intervjuene lagde jeg et skjema for samtykkeerklæring (se vedlegg 1). I dette står det forklart hva oppgaven min skal handle om, at jeg har taushetsplikt, at informasjonen jeg

får vil bli anonymisert og at det er en frivillig deltakelse som betyr at de når som helst kan trekke seg (Dalland, 2017, s. 77).

Jeg var også innom på et punkt i intervjuene som berørte taushetsplikten (barnehageloven, 2005, § 20). I begge intervjuene spurte jeg om de kunne fortelle meg hvilken erfaring de har hatt med samarbeidet med barneverntjenesten. Dette kan være et spørsmål hvor mange vil kunne føle det ukomfortabelt å svare på, da de er underlagt taushetsplikten. Dette var noe jeg hadde diskutert sammen med min veileder på forhånd og presiserte det ovenfor mine intervjupersoner at jeg ikke var ute etter detaljer om eventuelle saker, men at jeg ønsket å høre hvilken opplevelse de satt igjen med etter samarbeidet.

5.5 Styrker og svakheter ved intervjuet.

Det vil være både styrker og svakheter ved et kvalitativt intervju. Som jeg allerede har nevnt kan det at jeg kjenner intervjupersonene fra før ha påvirket intervjuene på flere nivåer. Fordelen ved det er at vi allerede har en relasjon og et tillitsforhold som kan gjøre det lettere å føre en åpen samtale (Jacobsen, 2015, s. 95). Dette kan igjen ha ført til at jeg har tørt å grave mer etter svar enn jeg kanskje ville gjort ellers.

For eksempel spurte jeg om informant 2 kunne komme med et eksempel på et samarbeid de hadde hatt med barneverntjenesten. På grunn av sakens alvorlighetsgrad ville ikke informant 2 si noe om det samarbeidet i frykt for å bryte taushetsplikten. Siden jeg følte meg trygg nok på vår relasjon sa jeg at jeg ikke ville ha detaljer rundt saken, men bare høre hvordan opplevelsen av selve samarbeidet mellom organisasjonene var. Fordi jeg trygget på at jeg ikke ville ha noen detaljer, og at jeg var interessert i å høre det informant 2 hadde å fortelle kan det ha påvirket til at jeg fikk svar på spørsmålet mitt. Dette kan også kalles for intervjuereffekten (Jacobsen, 2015, s. 96). Min rolle i intervjuet vil også påvirke hvordan intervjupersonen responderer på situasjonen.

Ulempen ved det kan være at intervjupersonene kan ha unnlatt å utdype eller fortelle meg noe. Det kan være aspekter ved historien de forventer at jeg skal vite om eller ha en forforståelse om siden jeg jobber i barnehage selv, og studerer barnevern. Slik det skjedde når jeg ba informanten min om å utdype et dårlig samarbeid. Informanten starter med å fortelle en historie som om jeg hadde vært med på det som hadde skjedd, uten at jeg var klar over hvilken episode det var snakk om.

Videre snakker Jacobsen (2015, s. 92) om en annen effekt som jeg fikk erfare, den kalles konteksteffekten. Det vil si at forholdene rundt intervju situasjonen vil også påvirke hvordan intervju personene svarer. Til intervjuet med informant 1 ble jeg invitert hjem til hos denne personen, altså et naturlig miljø for informant 1 å oppholde seg i. Vi satt inne på et rom hvor vi kunne snakke uforstyrret. Det var en rolig og avslappet atmosfære som gjorde at vi til sammen fikk en god samtale.

Med informant 2 foregikk intervjuet i et ubrukt klasserom på arbeidsplassen. Både informant 2 og jeg er godt kjent med dette rommet, men vi ble avbrutt flere ganger av både elever og lærere som skulle se om rommet var ledig. Det gjorde at deler av intervjuet ble litt oppstykket og vi mistet litt tråden. Mot slutten av intervjuet ringte de også fra barnehage-avdelingen for å høre informant 2 snart kom tilbake. Det satte meg veldig ut, og jeg følte på det at jeg stjal tid fra arbeidsdagen og at jeg måtte skynde meg å gjøre ferdig intervjuet. Det kan ha gjort at vi avsluttet intervjuet litt brått og ikke fikk snakket om alt.

Jeg brukte diktafon for å ta opp intervjuet, slik at jeg slapp å notere alt underveis. Dette gjorde at jeg kunne ha en mer naturlig tilnærming til intervju personene, og ikke hele tiden måtte senke blikket ned i notatblokken min (Jacobsen, 2015, s. 93). Under intervjuet med informant 2 sviktet diktafonen, så jeg fikk bare noen få sekunder med opptak. Dette oppdaget jeg ikke før etter at intervjuet var ferdig. Vi ble enige om at jeg skulle sende intervjuguiden på mail, så skulle informant 2 komme med så utfyllende svar det lot seg gjøre med et skriftlig svar. På grunn av denne tekniske feilen mistet jeg mye informasjon fra dette intervjuet. Det ville kanskje vært lurt å bruke to diktafoner eller notert litt ved siden av.

5.6 Gyldighet og pålitelighet.

For å vite om mine funn er gyldige kommer jeg til å sette de opp mot faglitteratur og tidligere forskning for å styrke min egen studie (Jacobsen, 2015, s. 145).

Før jeg drøfter funnen mine vil jeg trekke frem noen sitater fra intervjuene slik at leseren selv kan få se hva som har blitt sagt, uten at min tolkning ligger til grunn for forståelsen. Jeg vil også gjøre rede for sammenhengen sitatene er plukket fra, for å gi det en kontekst. Dette gjør jeg for at det skal være mulighet for egen tolkning av funnene, og gi det mer pålitelighet gjennom det.

I min studie har jeg brukt bare to personer i intervjuene. Siden det ikke er et stort nok utvalg kan det ikke generaliseres til resten av befolkningen, noe som også sjeldent er målet med kvalitative undersøkelser (Jacobsen, 2015, s. 152). Men det gir et godt overblikk over hvordan disse to personene følte det. Og man kan se at selv om de gav svært forskjellige svar, så var essensen av innholdet det samme. Noe som gjør at man kan tenke seg at kanskje flere også sitter med samme opplevelsen (Jacobsen, 2015, s. 153).

6.0 Presentasjon av data.

Her vil jeg presentere de data jeg fikk av de kvalitative intervjuene jeg hadde med de pedagogiske lederne i barnehagen, og beskrive hva mine informanter fortalte om de tre temaområdene som jeg har delt materialet mitt inn i.

6.1 Grad av kontakt.

Kontakten de pedagogiske lederne hadde med barneverntjenesten ble en sentral del av begge intervjuene. Og hva den kontakten hadde å si for hvordan de opplevde samarbeidet mellom organisasjonene. Informant 1 kunne fortelle meg at de har en fast kontaktperson i den kommunale barneverntjenesten som de kan kontakte om de vil melde fra om en bekymring., men savner å ha de faste møtepunktene:

[...] Vi har jo hatt ønske om å ha møter der man treffer helsestasjonen, barnevernet, ppt og diverse andre organisasjoner rundt barn, som det har vært snakk om i mange, mange år at vi skal få til Men det er ikke oppe og går. [...] De (barneverntjenesten) er ikke ute i barnehager, eller ute i felten, uten at det er en bekymringssak. [...] Og da merker jo vi at avstanden blir mye større.

Her viser informant 1 til at det er mange organisasjoner som er med og ivaretar barns interesser og oppvekst, og at det er viktig at disse har en helhetlig oversikt over hva det er som foregår i livet til det enkelte barnet. Til tross for dette har de ikke klart å få satt sammen enda, og jeg kunne merke på tonefallet og stemningen at var en skuffelse. Det gav også en følelse av avstand, at barneverntjenesten ikke kommer ut til barnehagen og treffer dem.

Jeg finner det interessant å se det i sammenheng med hva informant 2 sa om dette:

Vi har noe som kalles for HSP-møter (helse, sosial og pedagogikk-møter). Dette er samarbeidsmøter hvor helsestasjonen, ppt og barnevernet er til stedet. [...] Disse møtene er 2-4 ganger per år. Kontakten utover dette er etter behov.

Her sier informant 2 at de har flere møter i året sammen med de forskjellige organisasjonene som skal ivareta barn og deres oppvekst. Informant 2 sier at det heller ikke er noe problem å ta kontakt med barneverntjenesten utenom disse møtene, hvis det skulle være noe de lurte på. Denne barnehagen har òg en fast kontaktperson i barneverntjenesten. Det ble fortalt at de har styremøter hvor barnevernleder deltar, og er tilgjengelig for råd og samtaler der. Videre blir det sagt:

Føler det er lett å komme i kontakt med barnevernet, og at vi blir tatt på alvor og lyttet til.

Her fortelles det om et samarbeid som fungerer godt. Informant 2 nevner også det at de blir lyttet til, og fremstiller det som noe som fremmer samarbeidet.

Informant 1 ble ikke møtt på den måten når det ble sendt en forespørsel om barneverntjenesten kunne komme til barnehagen for å observere barnegruppen:

Nei, den terskelen blir veldig stor når man får beskjed om at de ikke har tid. Tenker da blir jo den mye større.

Her referer informant 1 til at de hadde ringt barneverntjenesten og spurt om de kunne komet til barnehagen og sett hvordan barnegruppen fungerte sammen. Om de eventuelt kunne se noe som de reagerte på, eller kunne komme med tips om hvordan de skulle håndtere det.

Barneverntjenesten hadde da sagt at de ikke hadde tid til å komme. Terskelen det her er snakk om er terskelen for å ta kontakt igjen, neste gang det er noe de lurer på eller ønsker å drøfte. Ikke terskelen for å ringe når det er meldeplikt eller en reell bekymring.

Noe de har en lik opplevelse av er at barneverntjenesten burde vært mer til stede i selve barnehagen. Informant 2 sier:

Jeg tenker barnevernet burde jobbe mer forebyggende, ikke bare som «brannslukkere». Være mer aktivt til stede i barnehagen, delta på foreldremøter og lignede.

Informant 1 legger der frem slik:

[...] Vi ser jo at med ppt har vi en helt annen kontakt. De har faste besøksdager. De kommer i barnehagen og er der en hel dag bare for å se på gruppen, prate med oss som jobber der og ser hvor utfordringene våre er. [...] For da er hun (kontakten i ppt) et kjent fjes for oss, det er ikke barnevernet.

Her kan vi tydelig se at begge har et ønske om at barneverntjenesten skal komme ut til barnehagene for å kunne se hvordan de har det. Informant 1 sammenligner situasjonen med samarbeidet de har med PP-tjenesten, hvor de kommer på planlagte besøk for å se hvordan barnegruppen fungerer. Også for å bli kjent med de voksne, for å danne en relasjon. De har et bedre samarbeid med PPT nettopp fordi de kjenner til personen og vet hvem det er de henvender seg til. Om barneverntjenesten sier da informant 1:

Jeg tenker da burde barneverntjenesten vært mer på hugget også. [...] Bare kommet innom litt, snakket, sett ungene, sett oss som jobbet der og snakket om barna. Ja, hadde hatt en dialog. Det hadde bygget opp tilliten.

Selv om de begge to har uttrykt at de mener det er viktig med den fysiske kontakten, har informant 2 også opplevd at det ikke alltid er nok:

I vanskelige saker er det viktig for oss å ha færrest mulig å forholde oss til, de bør fremstå som trygge og kompetente. Har opplevd å måtte forholde oss til mange representanter fra barnevernet i forbindelse med en sak. Vi kom og da i kontakt med representanter som virket uerfarne og utrygge. Dette kan være med på å gjøre en vanskelig sak enda vanskeligere.

Når det blir mange å forholde seg til kan ting fort oppleves uoversiktlig, og informanten min legger vekt på at det er viktig at man som pedagogisk leder føler man samarbeider med noen som er kompetent på området. Det vil trygge dem på at det som blir gjort er i tråd med interesser for barnets beste.

Informant 1 fortalte meg om en erfaring barnehagen hadde hatt med barn under barneverntjenesten sin omsorg. Men selv om det var en pågående sak så følte ikke min informant at det var noe godt samarbeid.

[...] Vi spurte om det var noe vi burde være bevisst på når vi møtte denne ungen, var det noe vi skulle tenke over. Nei. Det var det ikke det, fikk vi beskjed om.

De hadde kun samtaler over telefon, og informanten min sa at barnehagen opplevde seg litt oversett som en ressurs for barnet. De fikk ikke vite om det var noe de kunne hjelpe til med eller om det var noe spesielt de skulle være observante på. Dette var svært frustrerende da de ikke visste hva som var bakgrunner for at barnet reagerte på en spesiell måte. Informant 1 avsluttet med å ønske seg litt mer tilbakemeldinger fra barneverntjenesten.

6.2 Kunnskap om hverandre.

Jeg hadde med meg en forforståelse inn i min undersøkelse, gjennom erfaring fra min utdanning. Om at ansatte i barnehage ikke er klar over hvor uformell kontakt man kan ha mellom barneverntjenesten og barnehagen. Gjennom min utdanning har jeg hatt noe felles undervisning med studenter fra barnehagelærerutdanningen, og blant disse studentene var det mange som ikke visste at de kunne ringe for anonyme drøftinger, melde fra om en bekymring uten at de måtte være sikre, eller lignende. Siden barneverntjenesten er avhengig av at andre instanser melder i fra når de er bekymret for et barn, tenker jeg at det også er viktig å ha kunnskap om hva barneverntjenesten kan hjelpe dem med. Jeg ville derfor finne ut av hvilke kunnskap mine intervjupersoner hadde om barneverntjenesten, og om de synes den er god nok. Dette sier informant 1:

Ikke i grunnutdanningen vår, nei. Ikke i det hele tatt. [...] Jeg tenker at her må det både kursing til, og jobbes med oss som profesjonelle barnehagearbeidere rett og slett.

Mens informant 2 sier:

Føler vi har god nok kunnskap om barneverntjenesten, og om eventuell saksgang og så videre.

I intervjuet snakket vi om at det ikke var nok om samarbeidet mellom barnehagen og barneverntjenesten i grunnutdanningen til barnehagelærere. Men informant 2 mente at det heller ikke skulle inn i denne utdanningen, da den allerede var fullpakket med andre viktige emner. Og på spørsmålet om hvor kunnskapen kommer fra svarer informant 2:

Erfaringer fra tidligere saker, ulike kurs og konferanser, barneverntjenesten har vært aktivt til stede under flere styremøter.

Så vi ser her at begge de pedagogiske ledene er enige om at utdanningen for barnehagelærere ikke dekker temaet barnevern godt nok. Men de føler det er en forskjell på kvaliteten de sitter med. Den ene sier at det må til flere kurs, mens den andre føler kunnskapen er god nok.

6.3 Foreldresamarbeidet.

Barns foreldre spiller òg en viktig rolle for samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen. Om det blir en sak kan de pedagogiske lederne komme i et krysspress mellom foreldrene og barneverntjenesten. Da er det viktig at det gode samarbeidet vedlikeholdes i alle ledd. Informant 2 forteller om gode samarbeid:

Har hatt saker hvor foreldre frivillig blir med på tiltak. Det handler om tydeliggjøring av hva barneverntjenestens tiltak består av. De gjør mer enn å ta barna vekk fra familien. De ønsker å løse saken på lavest mulig nivå.

Det er viktig å fortelle foreldrene om hva som skal skje, og trygge dem på at barneverntjenesten jobber etter et mildest-mulig-inngripen-prinsipp. Informant 2 sier også at det er viktig å fortelle dem at barneverntjenesten ikke skal ta barna deres. Dette ble også nevnt tidligere i intervjuet:

[...] Foreldregruppa har nok dessverre mindre kompetanse om barnevernet. I manges øyne er nok de fortsatt «barnepolitiet» som kommer og tar fra de barna når de ikke har gjort jobben sin. [...]

Informant 2 mener det fortsatt er mange som tror at barneverntjenesten bare kommer inn i bildet når foreldrene ikke kan gi barna den oppveksten de har rett på, og tvangs-plasserer barna. Informant 1 har et lignende utsagn om dette:

Jeg tror nok det kunne vært informert litt mer om hvilke tilbud de (barnevernet) har. For folk tenker bare; *barnevernet, nå mister jeg ungene mine*. Den kulturen lever fortsatt.

Vi ser at begge refererer til frykten foreldre har for å miste barna sine, og de mener også begge to at det burde vært mer informasjon om hva barneverntjenesten gjør og hvilke tiltak de kan tilby til familiene. Informant 1 og jeg snakket litt rundt hva de ansatte i barnehagen kunne gjøre for å skape et bedre bilde rundt barneverntjenesten:

Det er det helt sikkert. [...] Men jeg tenker at slik jeg opplever barnevernet nå, så burde vi kanskje prøvd å benevne de (barnevernet) litt mer positivt og vise de (foreldre) litt de gode tingene de gjør også.

Vi snakket om det å være seg bevisst på sine holdninger og hvordan man sprer det rundt seg. Hvilken effekt holdningene til de ansatte i barnehagen kan ha på foreldrene, om det kunne være en slags smitteeffekt:

Vi er jo den organisasjonen som de (barna) er oftest innom. Så jeg tenker om vi har tillit til dem (barnevernet), så er det kanskje lettere for foreldrene å ha tillit til dem.

Informant 1 mente at en viss smitteeffekt vil det nok være, og at det er viktig å prøve å holde en positiv holdning mot barneverntjenesten. For den pedagogiske lederen vil jo være den personen som blir bindepersonen mellom foreldrene og barneverntjenesten.

7.0 Drøfting.

Jeg vil nå drøfte tre spørsmål om samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen i lys av resultatene fra intervjuundersøkelsen. Jeg vil starte med å drøfte hvordan graden av kontakt vil påvirke tilliten. Her vil jeg diskutere i lys av perspektivet på tillit slik Grimen (2013) beskriver dette. Deretter vil jeg drøfte hvilken betydning kunnskap om hverandre har å si for samarbeidet. Eriksen og Germeten (2012) sitt perspektiv på samarbeid vil relevant å trekke inn her. Til slutt vil jeg diskutere hva foreldresamarbeidet har å si for hvordan de pedagogiske lederne må forholde seg til barneverntjenesten. Jeg vil også trekke inn funn fra andre studier som er gjort om samarbeid og diskutere mine resultater i lys av disse. For å svare på problemstillingen min vil jeg komme med en oppsummering etter jeg har diskutert de tre spørsmålene.

7.1 Hva har graden av kontakt å si for tilliten?

«Tillit vokser med gjentatt samhandling» sier Grimen (2013, s. 99). Så hvordan er samhandlingen mellom barneverntjenesten og barnehagen? Mine informanter kom med svært forskjellige svar på hvilken erfaring de har rundt akkurat dette. Slik Eriksen og Germeten (2012, s. 26) beskriver samhandling så er det at profesjonene «gjør noe» sammen og igangsettelse av prosesser man jobber sammen om. Den ene informant min forteller at de har erfaring med samarbeid med barneverntjenesten, men de har ikke opplevd at det var

særlig fruktbart (Informant 1). De har opplevd at de ikke får nok informasjon om barnet, som de mener de trenger om de skal kunne hjelpe det godt nok. De føler heller ikke at de blir møtt på en god måte av sin faste kontakt i barneverntjenesten, men kjenner på en type avvisning ved initiativ om møter. Dette kan vi se igjen i Baklien (2009, s. 239) sin forskning, hvor hennes informanter fra barnehagen og skolen sier at de opplever barneverntjenesten som et lukket system gjennom at de får for lite informasjon tilbake fra barneverntjenesten. Når det blir forklart slik som både min informant har gjort, og Baklien sine informanter, så har jeg vanskelig for å se at det er god samhandling mellom barneverntjenesten og barnehagen. Det at de jobber sammen om noe kan jeg være enig i, de jobber sammen om å ivareta barn, men jeg kan ikke se at det er noen varige prosesser som blir beskrevet her i disse eksemplene. Som er et kriterium for Eriksen og Germeten sin definisjon på samhandling (2012, s. 26). I likhet med Baklien (2009, s. 242) sine funn om at det er lettere å samarbeide med PPT, så sier også informant 1 at de har et mye bedre samarbeid med PPT, enn de har med barneverntjenesten. Min informant trekker frem at kontaktpersonen i PPT er en person de kjenner, et kjent fjes som det blir sagt, mens de ikke vet hvem kontaktpersonen sin i barneverntjenesten er. Dette legger informanten frem som en viktig faktor. Det er flere forskninger som viser til viktigheten av å ha et kjente fjes på de personene man skal samhandle sammen med (Baklien, 2009; Bergmann, 2016). Lehn (2013, s. 46) har sitert en ansatt i barneverntjenesten som har sagt at det hjelper på tryggheten og tilliten å se ansiktet til samarbeidspartneren din. Dette sier også informant 1 noe lignende om. Informant 1 mener det ville bygget opp tilliten til barneverntjenesten om de kom på besøk til barnehagen og hilste på dem, slik at de fikk møtt hverandre personlig. Ut i fra dette antar jeg at informant 1 ikke har helt tillit til barneverntjenesten, da det er et ønske om få bygd den opp.

På den andre siden har vi informant 2 som sier de har faste møter flere ganger i året og at de ikke har noen utfordringer med å kontakte barneverntjenesten om det skulle være noe de lurer på. Det blir sagt at de blir lyttet til og det de sier blir tatt på alvor. Det kan tolkes slik at det er en god og likeverdig kommunikasjonsflyt mellom denne barnehagen og barneverntjenesten slik informant 2 forteller om samarbeidet. I likhet med Bergmann sine informanter blir det trukket frem som en viktig faktor. De føler seg likeverdige i samarbeidet, og Bergmann får et inntrykk av det gjør at partene stoler på hverandre (2016, s. 45-46). Dette kan sees i lys av Grimen sin definisjon av tillit. Tillit bygger på forventninger. Når man har god kommunikasjon om prosessen man er inne i, er det mye lettere å vite hva man kan forvente seg av samarbeidsparten, som igjen gjør at tilliten vokser frem.

Men er det virkelig slik som Grimen sier, at ut av samhandling kommer tilliten? Informant 2 kunne fortelle at ikke all samhandling var god samhandling. De hadde en erfaring med et samarbeid med barneverntjenesten hvor de var mange saksbehandlere innom på en og samme sak. Noe som gjorde det uforutsigbart og vanskelig å samhandle. Informant 1 hadde heller ikke noen god erfaring med samarbeidet. Grimens påstand blir derfor vanskelig å godta om den skal stå på egne ben, kun begrunnet i at gjentatt samhandling skaper tillit.

7.2 Hvordan kunnskap om hverandre påvirker samarbeidet?

Bratterud og Emilsen (2013, s. 68) hevder at kunnskap om hverandres arbeid er av betydning for et godt tverrfaglig samarbeid. Her var mine informanter samstemte når jeg lurte på om de hadde nok kunnskap om barneverntjenesten fra utdanningen sin. Det var et rungende nei. Informant 2 mener at etter mange møter med barneverntjenesten og flere kurs og konferanser så har de opparbeidet seg den kunnskapen de trenger i barnehagen, og som vi har sett tidligere i oppgaven så kan barnehagen bare ta kontakt å dele sin informasjon med barneverntjenesten uten at det blir fremstilt som vanskelig. Informant 1 derimot mener de burde hatt flere kurs og at de har en vei å gå for å være på det kunnskapsnivået de burde være.

Bruker man samarbeidsstigen kan man anta at det tverrfaglige samarbeidet i barnehagen til informant 2 er godt oppe trinnene på stigen. De deler informasjon i mellom seg og det virker som de er nysgjerrige på hva den andre parten kan ta med seg inn i prosessen. Da utvikler de seg sammen og gjennom denne prosessen vil de dele mer kunnskap. Bergmann (2016, s.51) fant også at sine informanter mente kunnskap og kunnskapsdeling var viktig for det tverrfaglige samarbeidet. De sa at det gav et mer helhetlig bilde av situasjonen enn hva de hadde før de satte i gang med sirkelsamtalene. Som vi kan se fra intervjuet med informant 1 så er det ikke en kultur for denne type kunnskapsdeling med kontaktpersonen de har i barneverntjenesten. Siden informant 1 heller ikke gir uttrykk av at de har et godt samarbeid, kan en unders over om det ligger noe i det Bratterud og Emilsen (2013) sier at kunnskap er en viktig faktor. Jeg tenker kunnskap og samarbeid kan sees på som en sirkulær prosess om man ser det i lys av Eriksen og Germeten (2012, s.26-27) sin teori om prosessen rundt samarbeid. Om man deler kunnskapen sin og er nysgjerrig på samarbeidspartneren vil det skape en forståelse av hva man kan gjøre sammen, som igjen vil føre til et ønske om å utvikle seg enda mer slik at man får et enda bedre samarbeid. Og slik kan disse påvirke hverandre positivt i en endeløs sirkel.

7.3 Hvordan påvirker foreldresamarbeidet forholdet mellom barneverntjenesten og barnehagen?

Mosdal (2013, s. 55) sier de at det er en kjent faktor blant ansatte i barnehagen at de er redde for å ødelegge et foreldresamarbeid. Når jeg snakket med mine informanter var det ikke den vinklingen de hadde på temaet. De var mye mer opptatt av at de ville hjelpe foreldrene med å heve kompetansenivået om barneverntjenesten. Begge informantene mener at frykten for barneverntjenesten fortsatt er stor blant foreldregruppen, men kan det tenkes at den har blitt mindre siden Baklien (2009, s. 241) skrev sin artikkel? Jeg fikk et inntrykk av at mine informanter ikke har et stort problem med at foreldre motsetter seg tiltak, men heller at det ikke er nok kunnskap om hva barneverntjenesten kan bidra med. Jeg spurte om de hadde noen eksempler på samarbeid med foreldre som ikke hadde gått så greit, men ingen av dem fortalte noe jeg anser som at foreldrene strittet i mot tiltakene. Det hele handlet om å trygge foreldrene, og informere dem hva barneverntjenesten kan hjelpe med. Også Bratterud og Emilsen (2013, s. 68) sier at barneverntjenesten burde informere foreldrene om deres virksomhet.

Både barneverntjenesten og barnehagen er en legitim autoritet, noe som kan virke skremmende på foreldrene siden det ligger en del makt i denne posisjonen. Her kan de pedagogiske lederne fungere som mellompersonen som Grimen (2001, s. 3618) mener har en viktig rolle i slike møter. Den pedagogiske lederen kjenner foreldrene og skal kjenne til barneverntjenesten. Denne personen kan da virke som en buffer og trygghet for forelderens. Det kan fort tenkes at foreldre i slike situasjoner kan føle seg underlegen all denne autoriteten og makten som de andre partene sitter med.

Informant 1 vurderer det slik at de ansatte i barnehagen burde bli mer bevisst sine holdninger om barneverntjenesten rundt foreldrene. At det kan være en smitteeffekt, slik Baklien (2009, s. 41) sier at media kan ha på mennesker. Informanten min tenker barnehagen burde prøve å smitte litt tillit over på foreldrene (informant 1). Men hva om foreldrene sin eventuelle mistillit smitter andre veien?

7.4 Oppsummering.

Hvordan påvirker tillit samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehage? Jeg vil si at tillit har en stor påvirkningskraft på samarbeidet. Men likeså har samarbeidet en stor

påvirkning på tilliten. Skal du ha tillit til noen så ligger det en forventning om pålitelighet som gjør at man vurderer den andre parten som en man har tillit til, eller ikke.

I mine funn har jeg fått svært sprikende svar, som gjorde analyseringsdelen svært interessant. Deres erfaringer er veldig ulike, men svarene peker mot den samme retningen hos dem begge likevel. Informant 1 har ikke så mye samarbeid med barneverntjenesten, og innrømmer at tilliten til dem ikke er helt på topp. Informant 1 føler også på at skulle vært mer informasjon i form av kurs og lignede for å øke kompetansen. Man kan tenke seg til at det er redusert tillit til barneverntjenesten hos informant 1 fordi de ikke ble møtt på de initiativene barnehagen kom med, og det gjør at de oppfatter barneverntjenesten som et lukket system som ikke vil samarbeide. Men kan det tenkes at min informant oppfatter dette som virkeligheten, uten at er det? Slik som Baklien (2009, s. 238) vurderer som en mulighet for sine informanter.

Informant 2 viser en annen side av samarbeidet. I den barnehagen virker det som det er god tillit til barneverntjenesten, som kommer av at de er godt informerte om hva barneverntjenesten kan være hjelpelig med og ofte har møter sammen hvor alle parter får god informasjon og innblikk i det som er nødvendig. Det gjør det hele mer forutsigbart, og dermed ligger grunnlaget for tillit til grunn.

Jeg oppfatter tillit, kunnskap og samarbeid som en sirkulær påvirkningskraft, og det synes å kunne bekreftes i mine funn. Jeg mener å se det i Samarbeidsstigen til Eriksen og Germeten (2012, s. 26-27) også. Det må være en nysgjerrighet og kunnskap om den andre der som driver samarbeidet videre. Det må være en viss kunnskap og erfaring om den andre også for å vite om den er pålitelig.

8.0 Avslutning.

Til slutt i denne oppgaven om samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagen vil jeg ta en kort gjennomgang av hva jeg har gjort. Jeg gjennomførte en kvalitativ undersøkelse hvor jeg intervjuet to pedagogiske ledere i barnehagen for å finne ut av hvordan tillit kan påvirke dette samarbeidet. Før jeg gikk i gang med oppgaven hadde jeg en oppfatning av at barnehagen ikke var så flinke til å kontakte barneverntjenesten før det har gått for lang tid. En slik inaktiv part ville da føre til et ensidig og dårlig samarbeid tenkte jeg. Gjennom mine funn har jeg funnet ut at dette ikke er tilfellet. Det er så mange andre faktorer som spiller inn. Jeg har hatt to informanter med helt forskjellige opplevelser av hva de vil si å samarbeide med

barneverntjenesten. Selv om de har ulike svar, så oppfatter jeg deres ønsker og forventinger om samarbeid som å være de samme. De ønsker å ha god kommunikasjon og jevnlig møter med sin faste kontakt i barneverntjenesten.

Jeg har svart på min problemstilling gjennom å spørre tre underspørsmål, for så å svare oppsummerende fra svarene jeg fikk der. Det jeg ser i funnene mine er at tillit påvirker samarbeidet gjennom man vet hva man kan forvente av den andre parten. Når en jobb er mer forutsigbar vil den også kunne utføres mer effektivt. Det vil da her si at man lettere kan ta en telefon om det er noe man lurer på, og at det gjør samarbeidet mye lettere. Jeg ser mye likheter i oppgaven min i både det Baklien (2009) skriver og Bergmann (2016) sine funn. Det er godt å se at systemene utvikles og forbedrer seg, samtidig som det er interessant å se at det fortsatt er noe som er det samme som for ni år siden. Jeg tenker det viser at det er på vei til å bli bedre, men at det er en langsom prosess.

Nå som jeg er ferdig tenker jeg det fortsatt er flere ting her jeg ville ha undersøkt nærmere. Men da må rammene rundt oppgaven ha vært annerledes. Hva tenker de ansatte i barneverntjenesten om det som har kommet frem her? Hva tenker foreldrene? Føler de at barneverntjenesten er et «barnepoliti» som det ble sagt? Hva hadde funnene blitt om jeg hadde hatt et større utvalg?

9.0 Litteraturliste.

Baklien, B. (2009). Skole, barnehage, barneverntjeneste: Bilder av «de andre» hindrer samarbeid. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 86(4), 236-245. Hentet 14.02.2018 fra <https://www.idunn.no/tnb/2009/04/art03>

Barne-, og likestillingsdepartementet & Kunnskapsdepartementet. (2009). *Veileder: Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten*. Hentet 23.04.2018 fra <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/til-barnets-beste---samarbeid-mellom-barnehagen-og-barneverntjenesten.pdf>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2018). *Befolkningens holdninger til barnevernet*. Hentet 23. april 2018 fra https://www.bufdir.no/Global/Befolkningens_holdninger_til_barnevernet.pdf.

Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager av 17. Juni 2005 nr. 64.

Barnekonvensjonen. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av De Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991: Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller*. Hentet 12. mai 2018 fra <http://barneombudet.no/dine-rettigheter/barnekonvensjonen/artikkel-3/artikkel-3-barnets-beste-fulltekst/>

Barnevernloven. (1992). Lov om barneverntjenester av 17. Juli 1992 nr. 100.

Bergmann, H. K. (2016) *Hvordan opplever ansatte i barnehage, barneverntjeneste og pedagogisk psykologisk tjeneste samarbeidet med hverandre?* (Mastergradsavhandling, NTNU). Hentet 23. februar 2018 fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2424036/Hanne%20Bergmann.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Bratterud, Å. & Emilsen, K. (2013). Hvordan skape et godt samarbeid?. I Å. Bratterud & K. Emilsen (Red.). *Barnehagen som barneverntiltak: Samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten* (s. 67-73) (rapport 23/2013). Hentet 11. mai 2018 fra <https://www.ntnu.no/documents/10293/5ac928e2-8432-48cb-9010-e36184e9650c>

- Bukholm, M. (2014). *Korleis har eit synleg barnevern i barnehagen tyding for meldingspraksisen?* (Bachelorgradsavhandling. HISF). Hentet 11. Mai 2018 fra https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/217950/Bukholm_Marie.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Bunkholdt, V., & Kvaran, I. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Eriksen, E., & Germeten, S. (2012). *Barnevern i barnehage og skole - møte mellom barn, foreldre og profesjoner*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Faldet, Ann-Cathrin. (2004). *Forebyggende Barnevern Og Tverrfaglig Samarbeid I Bydel Sagene Torshov: En Undersøkelse Av Ansattes Erfaringer Og Opplevelser Og Forslag Til Forbedringer*. (Mastergradsavhandling).
- Forvaltningsloven. (1967). Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967.
- Grimen, H. (2013). *Hva er tillit*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Grimen, H. (2001). Tillit og makt – tre sammenhengar. *Tidsskriftet den norske legeforening*, 121(30), 3617-3619. Hentet 12. april 2018 fra <https://tidsskriftet.no/2001/12/tema-helse-og-kultur/tillit-og-makt-tre-sammenhengar>
- Gürsel, C. A., & Natland, S. T. (2014). *Bekymringsmelding Fra Barnehage Til Barnevernstjenesten: En Kvalitativ Studie Av åtte Barnehageansattes Erfaringer*. (Mastergradsavhandling. HiOA). Hentet 17. Januar 2018 fra <https://oda.hioa.no/en/item/bekymringsmelding-fra-barnehage-til-barnevernstjenesten-en-kvalitativ-studie-av-atte-barnehageansattes-erfaringer>
- Halvorsen, B. (2011). *Muligheter Og Begrensninger: Samarbeid Mellom Barnehage Og Barnevern Når Barnehageplass Er Tiltak under Barnevernet*. (Mastergradsavhandling, NTNU). Hentet 16. mai 2018 fra https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/269527/487011_FULLTEXT01.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hotvedt, M. J. (2017). Menneskerettigheter og diskrimineringsvern. I A. Kjørstad, A. Syse & M. Kjelland (Red.). *Velferdsrett II: Barneverns- og sosialrett* (s. 337-396). Oslo: Gyldendal Juridisk.

Iversen, E. (2015) *Samarbeid mellombarnehage og barneverntjeneste: En kvalitativ studie av pedagogiske lederes oppfatninger av samarbeidet med barneverntjenesten*.

(Mastergradsavhandling, UiT). Hentet 11. mai 2018 fra

<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/9178/thesis.pdf?sequence=1>

Jacobsen, D. I. (2015). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: Innføring i metode for helse- og sosialfagene* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Keilman, E. (2017). En bekymringsprosess full av utfordringer - Pedagogiske lederes krevende «reise» fra bekymring til handling. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 94(03), 154-165.

Hentet 4. mai 2018 fra

https://www.idunn.no/tnb/2017/03/en_bekymringsprosess_full_av_utfordringer_-_pedagogiske_led

Lehn, E. W. (2013). Samarbeidsmodell til barnets beste i Verdal kommune. I Å. Bratterud & K. Emilsen (Red.). *Barnehagen som barneverntiltak: Samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten* (s. 39-46) (rapport 23/2013). Hentet 11. mai 2018 fra

<https://www.ntnu.no/documents/10293/5ac928e2-8432-48cb-9010-e36184e9650c>

Moe, T. (2015). Når ledelse gjør forskjell: Ledelse som virkemiddel for å styrke samarbeidet mellom barnevern og barnehage for implementering av tidlig intervensjon. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 92(1), 4-26. Hentet 16. mai 2018 fra

https://www.idunn.no/tnb/2015/01/naar_ledelse_gjoer_forskjell_-_ledelse_som_virkemiddel_for_aa

Mosdal, K. K. (2013). Samarbeid mellom barnehage og barnevern. Forutsetninger, utfordringer og muligheter. I Å. Bratterud & K. Emilsen (Red.). *Barnehagen som barneverntiltak: Samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten* (s. 53-60) (rapport 23/2013). Hentet 11. mai 2018 fra <https://www.ntnu.no/documents/10293/5ac928e2-8432-48cb-9010-e36184e9650c>

Solli, A. (2014). Vil heve barnehagepersonalets kompetanse når det gjelder barns psykiske helse. *Første steg*, (3), 10-16. Hentet 23. mai 2018 fra

https://www2.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Forste%20steg/FS_3_2014/Fs314pdf_side_10_16.pdf

Stadheim, B. M. (2015). *Barnehagen Sin Meldeplikt Til Barnevernet*.

(Mastergradsavhandling. UiS.). Hentet 23. mai 2018 fra

https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/298758/Stadheim_Britt_Marit.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Viljugrein, T. (2004). Sammen om barn og unges psykiske helse. *Tidsskrift for Psykisk*

Helsearbeid, 01(03), 4-11. Hentet 23. mai 2018 fra

https://www.idunn.no/tph/2004/03/sammen_om_barn_og_unge_psykiske_helse

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

”Samarbeid mellom barnevern og barnehage – Hvordan å gjøre barnevernet mer synlig i barnehagen?”

Bakgrunn og formål

Jeg skriver en bacheloroppgave ved Høgskulen på Vestlandet hvor jeg vil se litt nærmere på samarbeidet mellom barnevern og barnehage. Mitt håp er at barnevernet kan bli en mer naturlig samarbeidspartner for barnehagen, og er derfor interessert i å finne ut hvordan samarbeidet er per i dag.

På bakgrunn av dette ønsker jeg å høre hvordan det oppleves å samarbeide med barnevernet, og vil derfor intervju pedagogiske ledere i barnehagen.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Som informant vil du delta på et individuelt intervju som vil vare ca. 1 time. Det vil handle om dine erfaringer og kunnskap i samarbeid med barnevernet. Under intervjuet vil det bli tatt lydopptak.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Disse opplysningene vil det bare være meg som har tilgang på. Lydopptaket fra intervjuet vil kun bli behandlet av meg og ikke overføres til PC eller lignende. Transkripsjonen vil være anonymisert, og kunne bli behandlet av veileder og eventuelle medstudenter i tillegg til meg. Det vil ikke være mulig å bli gjenkjent i en eventuell publikasjon.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 25. mai 2018. Da vil alle personopplysninger og opptaket bli slettet.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med meg, Hilde Berntsen, mobil: 91647297 eller veileder Tone Jørgensen: 57676260

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2

Intervjuguide.

- Hvordan er barnehagen organisert (ledere, hvem er på avdeling osv)?
 - Hvilke prosedyrer har dere i Bhg når dere melder bekymringsmelding til Bvt?
 - Har en fast person som har ansvar for å ta kontakt?
 - Har dere en fast kontakt i Bvt?
- Hvilket forhold har dere med Bvt per i dag?
 - Hvordan holder dere kontakten? Treffes dere ofte?
- Hvordan syns du/dere at samarbeidet fungerer (Et eksempel på et godt/dårlig samarbeid)?
 - Hva gjorde du i den saken?
 - Hva var det som gjorde at det (ikke) fungerte den gangen?
 - Hvordan påvirker taushetsplikten samarbeidet?
 - Hva gjør at du/dere får tillit/mistillit til Bvt (tidligere forskning)?
- Hva vet du/dere om hvilke tjenester Bvt tilbyr?
 - Føler du/dere at du/dere har nok kunnskap om Bvt, og hva som forventes av begge parter i samarbeid med en eventuell sak?
 - Hvor har du evt. fått denne kunnskapen?
 - Føler du/dere at tiltakene som blir satt i gang er gode nok (eksempel)?
- Hvordan er samarbeidet med Bvt sammenlignet med PPT?
 - Eksempel.
- Hvordan føler du/dere at foreldrene opplever det når Bvt blir et tema.
 - Hva gjør dere for at det skal bli et godt samarbeid?
 - Hva gjør dere når dere opplever at det blir vanskelig å få foreldre med på laget?
- Har du/dere noen tanker rundt hvordan samarbeidet kan bli bedre enn hva det er i dag?
 - Hva vil gjøre det lettere for Bhg å holde kontakt med Bvt
 - Hva ville vært et godt tiltak for å øke kunnskapen om hverandre?
 - Hva må til for at Bvt ikke skal virke truende på foreldre? Har du eksempel på episoder hvor foreldre var frivillig med på tiltak uten protester/vegringer?
 - Eksempel på hvor samarbeidet med foreldre ble vanskelig?